

YLE iltahartaus 24.1.2011

Pauliina Kainulainen

Vastaus Virpi Hyväriselle, kysymys Matti Niemiselle

Hei Virpi

Sinun kirjeesi viime maanantaina oli henkilökohtainen ja rehellinen. Tuntuu tärkeältä, että uskon peruskysymyksiä kysellään siihen tapaan. Kiitos myös kysymyksestä jonka osoitit minulle: Mikä on uskossa opin paikka?

Minun yksi intohimoni on teologia eli Jumalan pohtiminen. Jokin vetää minua kohti ydinkysymyksiä, oppiakin. Jokaisen aikakauden haaste on puhua kristinuskosta mielekkäällä ja ravistelevalla tavalla.

Tämä on vaativaa ja siksi se minua kiehtoo. Mutta kuuntelen koko ajan sisäistä ääntäni, joka sanoo että oppi ei ole kaikki. Oppi eristettynä muista kristinuskon keskeisistä ulottuvuuksista uhkaa kohmettua. Teologiaan kuuluu opin pohtimisen lisäksi myös etiikan eli hyvän elämän kysymysten tarkastelu. Eikä tässä kaikki, kokonaisuuteen kuuluu myös hengellisyden ulottuvuus.

Nämä kolme, oppi, etiikka ja hengellisyys, kuuluvat yhteen kuin tulppaanin juuri, varsi ja kukinto. Ne varjelevat toinen toisiaan kuihtumasta. Minulla on sellainen tuntuma, että omassa läntisen kirkon perinteessäni hengellisyden kukinto on jotenkin jäänyt jalkoihin. Maaperä, jossa kukka kasvaa, on ollut niin järki- ja hyötyajattelun kyllästämä, että itse kukka ei ole jaksanut puhjeta kukoistukseensa. Oppi on kyllä ollut arvossaan, jopa niin että moni luulee uskon tarkoittavan sitä että kykenee hyväksymään tietyt oppilauseimat. Viime aikoina etiikka on myös saanut paljon sijaa kun etsitään oikeaa ja rakkaudellista tapaa elää kristittyinä tässä ajassa. Mutta kukintoa ei saa unohtaa. Hengellisyden tulppaani avaa terälehtensä ottaakseen vastaan Jumalan rakkauden lämmön. Tuo lämpö auttaa suunnistamaan opin ja etiikan vaikeiden kysymysten keskellä.

Jeesus itse oli paitsi suuri rukoilija ja parantaja myös suuri opettaja. Hän opetti synagogissa eli selitti pyhiä kirjoituksia. Jeesuksen kuoleman ja ihmeellisen ylösnousemuksen jälkeen hänen seuraajansa tajusivat, että Jeesuksen koko elämä on merkitystä täynnä. Hänen kärsimyksensä ja kuolemansa kantavat minutkin kuolemasta elämään. Mutta Jeesus itse kehotti myös muistamaan sitä mitä hän eläessään opetti.

Niinpä koen turvallisenä meille luterilaisille keskeisen Raamatun tulkinnan ohjenuoran, joka kehottaa suuntaamaan katseen Jeesukseen. Jos Raamatussa tulee vastaan kohtia, jotka tuntuvat oudoilta, saa katsoa Jeesukseen. Raamattu haluaa välittää pelastavan yhteyden Jumalaan. Tämä viesti säilyy muuttumattomana, vaikka muuten pyhien kirjoitusten tulkinnassa painotukset voivat muuttua ajan mittaan.

Myös opin ydin on pohjimmiltaan muuttumaton, mutta sitäkin tulee tulkita aina kunkin ajan parhaan ymmärryksen mukaan. Oma aika vähäinen elämänkokemukseni jo kertoo, että on tärkeää kunnioittaa sitä kiteytyynyttä viisautta, jota kristinuskon perinteen virta kuljettaa mukanaan. Minulla ei ole tarvetta kiirehtiä sanomaan, että tuo kolminaisuusoppi on mieletön, siitä pitää päästä eroon. Toisaalta joskus perinne kantaa mukanaan sellaista hylkytavaraa, jolle ei kerta kaikkiaan löydy enää mielekästä käyttöä. Se on jopa muuttunut elämää tukahduttavaksi. Voiko sen jo jättää rannalle?

Ehkä kaipaat esimerkkejä. Esimerkkini hylkytavarasta voisi olla kirkon sanomaan pesiytynyt mieskeskeisyys. Sitä löytyy itse Raamatustakin, mutta Jeesus ylitti oman kulttuurinsa rajoituksia raikkaasti. Muun muassa siihen turvautuen en voi uskoa että Jumala, joka loi ihmisen mieheksi ja naiseksi, ei pitäisi jokaista luotuaan täsmälleen yhtä arvokkaana.

Entäs se kolminaisuusoppi eli ajatus että Jumala on yksi mutta hän vaikuttaa kolmena persoonana: Luojana, Lunastajana ja Pyhänä Henkenä. ”Kolme on yhtä kuin yksi” ei matemaattisena laskutoimituksena puhuttele nykyihmistä, selvä juttu. Mutta kun otetaan opin rinnalle etiikan ja hengellisyyden ulottuvuudet, kuva näyttää toiselta. Minulle Kolminaisuus on mitä syvällisin jumalakäsitys, joka kertoo että jo Jumala itsessään on rakastava yhteisö. Jumala toimii luomakunnassaan paitsi Jeesuksen rakastettavassa hahmossa myös Luojana, joka on läsnä pienimmässäkin puun lehdessä. Pyhä Henki on seurakunnan ja koko luomakunnan hengitys. Käsitys kolmiyhteisen Jumalan pyhästä läsnäolosta on hyvin mielekäs vaikkapa tämän ajan ekologisten kysymysten äärellä.

Vaikeitakin kysymyksiä jää jäljelle. Esimerkiksi, pitääkö minun uskoa helvettiin? Minua lohduttaa, että tämän helvettikysymyksen kanssa kristityt ovat kyselleet ja painineet aina. Kuulepa, mitä pyhittäjä Siluan Athosvuorelainen, arvostettu munkki ja hengellinen opastaja vastasi toiselle munkille, jonka mielestä oli oikein että syntinen joutuu ikuisen kadotukseen. Pyhittäjä Siluan vastasi murheellisena: Rakkaus ei voi sietää sitä. Pitää rukoilla kaikkien puolesta.

Joka tapauksessa on jumalanpilkkaa sanoa, että Kolmiyhteinen Jumalamme olisi kostonhimoinen ja haluaisi jonkun kärsivän ikuisesti. Liian monet ovat rikkoneet rakkautta vastaan, jos he ovat pelotelleet ihmisiä helvetillä saadakseen heistä kuuliaisia. Tämä on silkkaa vallan väärinkäyttöä. Vaikka kysymykseen helvetin olemassaolosta tai rangaistuksen ikuisuudesta ei ole löydettävissä varmaa vastausta, on jotain varmaa. Nimittäin se että kukaan joka hädässään kääntyy Jumalan puoleen ja rukoo pelastusta, ei jää vastausta vaille.

Vastaus on, että Jumalan rakkauden peruskalliota ei voi murtaa eikä järkyttää mikään. Armo on viimeinen sana. Kaikki mitä tiedän Jeesuksesta ja hänen kauttaan aavistan Jumalasta sanoo että armo ja rakkaus ovat todellisuuden sydän. Tätä sydäntä vasten on niin turvallista levätä, että uskallan kysyä Jumalaltani ne kysymykset, jotka mieltäni painavat.

Nyt haluaisin heittää kysymysten pallon eteenpäin sinulle, Matti. Kerro mitä sinä pidät kristinuskon ytimenä? Me elämme keskellä suuria haasteita. Mitä luulet, Matti, mitä sadan vuoden kuluttua elävät kristityt toivoisivat että me olisimme pitäneet tärkeänä?

Odotan kiinnostuneena vastaustasi ensi maanantaina. Siunausta jokaiselle etsijälle ja kyselevälle. Pyhä kolmiyhteinen Jumala ottakoon meidät joka ikisen sisälle rakkautensa yhteisöön. Hän antakoon meille levollisen yön ja aikanaan turvallisen kotiinpaluun. Aamen.

Virsi 300: 1